

N:o 49.

Ank. till Riksd. Kansli den 18 April 1884, kl. 1 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af särskilda motioner, åsyftande att genom ändringar i gällande lagstiftning angående äkta makars inbördes egendomsförhållanden bättre, än genom samma lagstiftning skett, tillgodose hustruns rätt.

I ofvan angifna syfte afgafs vid sistlidne års riksdag inom Andra Kammaren af Herr Friherre O. Stackelberg, med hvilken flere af Kammarrens ledamöter instämde, en motion, N:o 42, hvilken af Lag-Utskottet afstyrktes i Utlåtande N:o 42. Utskottets hemställen bifölls af Första Kammaren med 48 röster mot 22 samt af Andra Kammaren med 71 röster mot 41.

Under erinran om de skäl, hvilka anfördes i nämnda motion, och om de uttalanden, som förekommo i Lag-Utskottets öfver motionen afgifna utlåtande, har vid innevarande riksdag Herr Friherre *Stackelberg* uti en inom Andra Kammaren afgifven samt till Lag-Utskottet hänvisad motion, N:o 64, förklarad, att, ehuru han icke erkände, att det lagförslag, han i fjor framlade, gjorde sig skyldigt till vare sig öfverdrift eller ovarsamt brådstörtande, utan han tvärtom vore öfvertygad att inom en icke aflägsen framtid samma förslag skulle i allt väsentligt komma till heder, han likväl ansåge sig, i afvaktan af bättre tider, böra för det närvarande inskränka sitt försök att närma oss en god äktenskapslagstiftning till yrkandet på ett framsteg, hvilket väl ingen, som verkligen ville framåt, rimligtvis kunde anse vara för långt. Då vår gällande Giftermålsbalk redan medgäfvit äktenskapsförord, kunde väl icke gerna någon förebrå motionären att vilja inleda vår lagstiftning på främmande osvensk mark genom den frihet, han toge sig att föreslå Riksdagen

»att i vördsam skrifvelse begära, det Konungen täcktes till en kommande Riksdag aflåta förslag till sådan ändring af Giftermålsbalken med hithörande lagrum, att, utan äktenskapsförord, man och hustru komme till all den rätt, som nu genom sådant kan dem beredas, att råda hvar öfver sin före eller efter äktenskapet ärfda eller förvärfda egendom.»

Med Herr Friherre Stackelberg hafva instämt Herrar *Adolf Hedin*, *Axel Key*, *J. Andersson* från Östergötland samt Friherre *A. E. Nordenskiöld*.

Herr *Victor Ekenman* har åter uti en inom Andra Kammaren afgifven samt till Lag-Utskottet öfverlemnad motion, N:o 80, sökt nå målet på en annan väg.

Han andrager: »Vår tid, som erkänt den *ogifta* qvinnans myndighet och i väsentlig mån sökt göra hennes rättigheter i öfrigt lika med mannens, bör väl ej kunna längre fördraga, att den *gifta* qvinnans omyndighetstillstånd bibehålles. Man anser ju redan, att vid qvinnans uppfostran i väsentlig mån bör afses att bilda henne för sjelfständig verksamhet, och erfarenheten har äfven visat, att i de fall, hon fått sig anvisad slik verksamhet, hon skött sitt kall lika väl som mannen; men ehuru således forna tiders fördom, att qvinnan ej skulle förmå att sköta andra ekonomiska angelägenheter än hemmets hushållsaffärer, är borta, så kvarstår dock lagens bud, som förhindrar den gifta qvinnan att på ett skäligt och lämpligt sätt deltaga i skötandet af det gemensamma boets angelägenheter.

»Väl vet jag, att hvarje lagbud å detta område skall lättare än eljest är förhållandet till sin verkan upphävas genom öfverenskommelser kontrahenterna emellan, men detta lär väl ej få anses såsom skäl att bibehålla stadganden, hvilka äro nedsättande för qvinnans menniskovärde och göra det möjligt för mannen att med lagens hjälp sköfla det gemensamma boet och tillintetgöra verkan af de bemödanden qvinnan ej sällan gör att genom egen ordning och idoghet uppehålla detsamma.»

»Uti vår gällande lag finnes ett stadgande, som, behörigen utveckladt, skulle efter min mening i ej ringa mån kunna vara till gagn uti här ifrågavarande hänseende. Jag menar stadgandet om äktenskapsförord. Emot denna min åsigt har man invänt, att, om ock rättigheten att ingå äktenskapsförord medför möjlighet att bereda qvinnan en sjelfständigare ekonomisk ställning inom äktenskapet, denna möjlighet dock af åtskilliga förhållanden utom lagen reduceras till en obetydlighet. Man säger sålunda, att det ej är brukligt att inskränka man-

nens förfoganderätt öfver hustruns egendom, utan anses ogrannlaga mot mannen och så vidare, samt att derföre qvinnan eller hennes målsman ej gerna ifrågasätter upprättande af förord.

»Men denna invändning undanröjdes, efter min mening, fullständigt, om föreskrift lemnades, att förordet skulle vara obligatoriskt, sålunda att, innan lysning till äktenskap finge utfärdas, förord måste vara upprättadt. Detta förord kunde allt efter kontrahenternas bestämmande innehålla, att makarne ville lefva i gemensamt bo, eller att förfoganderätten öfver viss egendom skulle i ett eller annat hänseende för den ena eller andra annorlunda bestämmas. Om staten sedermera afstode från nu föreskrifven stämpelafgift å förordshandlingen, och inregistreringen vid domstol skedde i ungefär samma ordning, som nu iakttages vid häradsrätterna med bouppteckningar, blefve kostnaden så obetydlig, att densamma ej skäligen borde kunna anses hinderlig för sakens genomförande.

»Vidare har jag ansett, att en inskränkning i mannens rätt att genom försäljning, förpantning eller skifte förfoga öfver makarnes gemensamma fasta egendom under alla förhållanden borde ske, så att för dessa åtgärders giltighet fordrades hustruns samtycke.

»Som dessa föreslagna förändringar emellertid äro af den väsentliga och omfattande beskaffenhet, att jag ej tilltror mig att derom formulera särskilda förslag, samt Lag-Utskottets hårdt anlitade tid ej torde medgifva utförande af sådant arbete, vill jag vördsammast föreslå,

att Riksdagen i underdånig skrifvelse anhölle, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana förändringar i nu gällande lag, att det bestämdes, *dels* att förord skulle upprättas emellan man och qvinna, innan lysning till äktenskap för dem finge utfärdas; och *dels* att mannen ej utan hustruns samtycke skulle ega att makarnes gemensamma fasta egendom å landet eller hus och jord i staden bortskifta, förpanta eller sälja.»

Slutligen föreslår uti en från Andra Kammaren till Utskottet öfverlemnad motion, N:o 108, Herr *J. Smedberg* några särskilda ändringar i nu gällande lagstiftning om äkta makars egendomsförhållanden:

Motionen lyder sålunda: »Uti 11 kap. 1 § Giftermålsbalken stadgas väl förbud för mannen att hustruns fasta gods å landet samt jord och hus i staden bortskifta, förpanta eller sälja, utan att han dertill hafver hennes frivilliga ja och underskrift, i tvenne goda mäns närvaro, eller hon för rätten det muntligen tillstår. Men enligt Kongl. förklaringen den 23 Mars 1807, punkt 2, gäller detta förbud ej hustruns giftorätt uti den

fastighet, som mannen såsom målsman förvärfvat i äktenskapet med hustrun, utan endast sådan jord, hvori mannen ej kan få någon gifto-rätt och hvilken således är hustrun enskildt tillhörig. Då likväl förvärfvande af fast egendom kan ske lika väl genom hustruns som man-nens flit och sparsamhet och ofta nog med de lösören eller penningar, som hustrun infört i boet — må hända äfven genom försäljning af hustruns enskilda fastighet, i hvilket senare fall hon ej är berättigad till vederlag i den inköpta fastigheten, derest mannen eger någon sådan — så synes det mig vara lika billigt som rättvist, att sådan fast egen-dom, som under äktenskapet förvärfvats, icke må af mannen bortskif-tas, förpantas eller försäljas utan hustruns frivilliga samtycke och under-skrift. Ett sådant stadgande är desto mera nödvändigt, som det ofta händt, att mannen utan hustruns vetskap upptagit lån mot inteckning i den gemensamma fastigheten eller rent af försålt densamma och med lånesumman eller köpeskillingen begifvit sig till Amerika eller annat främmande land och derigenom beröfvat sin hustru det hufvudsakligaste af sin rätt i boet.

»En annan omständighet, som ofta visat sig förnärma den gifta qvinnans eganderätt, är den, att mannen under äktenskapet förbättrat sin enskilda fastighet på boets gemensamma bekostnad och i flere fall tagit byggnadsmaterial å den skog, som tillhört hustruns enskilda egen-dom samt dermed uppbyggt sin (mannens) enskilda fastighet, hvilken senare vid hans frånfälle tillfallit hans arfvingar, utan att hustrun deri fått någon del eller ersättning för hvad af hennes lott åtgått. För att äfven i detta hänseende bereda hustrun en mera tryggad ställning torde vara nödvändigt att lagen, som i dylikt fall icke innehåller någon be-stämd föreskrift, kompletterades med ett sådant stadgande, hvarigenom hustrun berättigades till ersättning för hvad af hennes lott i boet utgått till dylika omkostnader, hvilket stadgande lämpligen kunde få plats i § af samma kapitel och balk.

»På anförda skäl får jag värdsamt föreslå, att Riksdagen måtte för sin del besluta,

att, med upphäfvande af 2:dra punkten i Kongl. förklaringen den 23 Mars 1807, skola första och femte §§:na af elfte kapitlet Giftermåls-balken erhålla följande förändrade lydelse:

- 1 §. Mannen hafve ej makt hustruns fasta gods å landet eller jord och hus i staden att bortskifta, förpanta eller sälja, ehvad de hafva barn samman eller ej, utan han dertill haf-ver hennes frivilliga ja och underskrift, i tvenne gode mäns

närvaro, eller hon för rätten det muntligen tillstår. Lag samma vare angående den fasta egendom, som blifvit under äktenskapet förvärfvad och hvari giftorätt kan ega rum.

- 5 §. Hafver endera, under äktenskapet, guldit sin enskilda gäld eller förbättrat sin enskilda egendom med begge deras del i boet; då skall det vid arfskifte eller delning å dess egen lott räknas.»

Alla tre nu anförda motioner hafva till syfte hvad Lag-Utskottet vid sistlidne riksdag förklarade böra såsom önskvärdt eftersträfvast eller att »åt den gifta qvinnan inrymma större sjelfständighet, befogenhet och trygghet i förmögenhetsrättsligt afseende».

Motionärerne gå emellertid för detta ändamål olika vägar, ej mindre i formelt än i materielt hänseende.

I förra hänseendet förorda Herrar Friherre Stackelberg och Ekenman skrifvelse till Konungen i ämnet, hvaremot Herr Smedberg framlagt förslag till lagändring att af Riksdagen för dess del beslutas.

I senare afseendet vill Herr Friherre Stackelberg, att man och hustru må, *utan äktenskapsförord*, komma till all den rätt, som nu genom sådant kan dem beredas, Herr Ekenman åter, att *äktenskapsförord* skall vid ingående af äktenskap blifva *obligatoriskt*; och instämma Herrar Ekenman och Smedberg med hvarannan deruti, att mannen ej utan hustruns samtycke skulle ega att makarnes gemensamma fasta egendom å landet eller hus och jord i staden bortskifta, förpanta eller sälja, hvarjemte Herr Smedberg påyrkar, att, om endera under äktenskapet förbättrat sin enskilda egendom med begge deras del i boet, sådant skall vid arfskifte eller delning å dess egen lott räknas.

Hvad nu först angår Herr Ekenmans motion, så vidt den afser att den ifrågasatta skrifvelsen skulle innefatta begäran om framläggande af förslag till sådana förändringar i nu gällande lag, att det bestämdes, att förord skulle upprättas emellan man och qvinna, innan lysning till äktenskap för dem finge utfärdas, så kan Utskottet härtill icke tillstyrka bifall.

Väl blefve enligt Herr Ekenmans förslag sjelfva upprättandet af äktenskapskontrakt obligatoriskt; men då kontraktet i hvarje fall kunde och väl oftast komme att innefatta endast den bestämmelse, att med makarnes egendom borde förhållas enligt lag, skulle otvifvelaktigt samma skäl och grunder, som för närvarande kunna anses vanligen af-

hålla qvinnan, som ämnar ingå äktenskap, eller hennes giftoman från anlåtande af den lagliga utvägen att genom äktenskapsförord tillgodose och trygga qvinnans rätt och bästa, jemväl framgent, om ock icke i fullt samma grad som nu, afhålla från afvikelser uti kontraktet från den allmänvordna formeln; hvadan ock upprättandet af sådant kontrakt synnerligen i de långt öfvervägande fall, då de blifvande makarne icke hade eller kunde vänta att få någon afsevärd egendom, hvarom kontrakt kunde upprättas, endast blefve en tyngande formalitet utan ändamål. Utskottet får således hemställa,

1) att Herr Ekenmans motion i denna del icke må föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Utskottet, som med anledning af de i ämnet afgifna och till Utskottet öfverlemnade motioner, i synnerhet den af Herr Friherre Stackelberg väckta, funnit sig befogadt att i vidsträcktaste mån taga i öfvervägande frågan, huruvida och i hvilka afseenden ändringar i lagens stadganden om mannens målsmansrätt för hustrun, om bådars rätt i bo, huru deras gäld skall betalas m. m. d. lämpligen kunna och böra vidtagas i syfte att bättre än hittills skett tillgodose den gifta qvinnans rätt och bästa, har dervid, efter sorgfällig pröfning af hit hörande förhållanden, kommit till den åsigt, att nu gällande lagstiftning i ämnet bör ändras i nedannämnda afseenden.

I. I den fasta egendom i stad, eller å stadens mark, som hustru före eller under äktenskapet ärft, eller förut förvärfvt, må mannen ej ega giftorätt, hvadan sådan rätt icke heller bör tillkomma hustrun i mannens lika beskaffade egendom, dock att all årlig ränta och afrad af dylik egendom varder under lösören räknad.

En sådan bestämmelse upptogs så väl af Lagkomitén som af Lagberedningen uti de af dem afgifna förslag till Giftermålsbalk (7 kap.); och åberopar Utskottet den motivering, som Lagkomitén lemnade för sitt förslag härutinnan, och hvilken var så lydande:

»Ehuru lagen förordnat, att giftorätt icke skall ega rum i ärfd jord å landet, eller i den som endera maken före giftermålet der förvärfvat, har den likväl medgifvit giftorätt i all både ärfd och förvärfd fastighet i stad, utan åtskilnad om förvärfvandets skett före eller efter giftermålet. Lagstiftaren har utan tvifvel utgått från den synpunkt, att hus och tomt i städerna icke i allmänhet utgjorde borgarens redbaraste förmögenhet, men att deremot å landet, der näringssättet egentligen bestode

i jordbruk, fastigheten eller jorden vore brukarens förnämsta egendom, som således åt honom eller hans släkt borde förvaras. I fråga om giftorätt emellan makar har dock komitén, vid ämnets närmare granskning, icke kunnat godkänna denna skilnad. När bolaget emellan makarne uppkommer, är det icke egentligen sjelfva de ömsesidiga insatserna, som böra sammanblandas, utan det är förkofringen eller hvad under äktenskapet förvärfvas, som skall utgöra det samfälda boet. Man skulle kunna lämpa detta förhållande äfven till penningar eller annan lös egendom, som hvardera sidan vid äktenskapets början medförde, om det gäfves en möjlighet att med säkerhet urskilja beloppet deraf; men hvad angår fast egendom, vare sig å landet eller i stad, så kan för detta urskiljande ingen svårighet möta. Då man följaktligen måste låta ankomma på de bestämda formaliteter, under hvilka förord ega rum, huruvida hvad af hvardera maken enskildt i lös egendom införes må kunna från samfälligheten afsöndras, är man deremot oförhindrad att bibehålla det ursprungliga förhållandet makarne emellan i afseende på fastighet. Genom det, att man undantager viss egendom från samfälligheten, afskär man alla anspråk af ena makens skyldemän på sådan egendom, tillhörig den andra. Utan att misskänna makarnas egen böjelse att med hvarandra dela sin förmögenhet eller att gemensamt bibehålla den åt sina barn, bör man likväl betänka, att de svårigen med likgiltighet skulle kunna föreställa sig möjligheten, att deras egendom kunde omedelbarligen frångå dem sjelfva, för att öfverflyttas till personer i en annan släkt.

»Då de nu anförde skäl gälla lika för fast egendom i stad och på landet, har komitén med afseende derå stadgat ett lika förhållande samt ansett tillräckligt utrymme vara lemnadt åt makarnas inbördes välvilja, när dem blifvit tillåtet att, efter eget behag, medelst förord eller testamente, gifva hvarannan del i all deras egendom, och att för åtnjutande deraf sjelfve utstaka vikoren».

Utskottet vill endast härtill lägga, att, om det redan i och för sig måste vara önskligt, att all fastighet, vare sig å landet eller i stad, i civilrättsligt hänseende, varder likstald, det nu torde vara desto mera påkalladt att låta den enda i nämnda hänseende ännu kvarstående skilnad falla, som inga skäl längre torde kunna anföras för dess bibehållande.

II. *Gift kvinna bör berättigas att sjelf förvalta den egendom, som är henne enskildt tillhörig, utan att behöfva genom äktenskapsförord förbehålla sig sådan rätt.*

Denna fordran synes Utskottet verkligen vara af billighet påkallad.

Enligt 8 kap. 1 § i 1734 års lag kunde förord endast göras om makarnes giftorätt; så var ock fallet enligt förordningen den 13 Juli 1818, och först genom förordningen den 11 December 1874 utsträcktes förord att kunna omfatta äfven »förvaltningen af hustruns enskilda egendom». Härigenom uppstår emellertid det oegentliga förhållande, att, ehuru qvinna icke genom ingående af äktenskap försättes i omyndighetstillstånd, utan snarare, derest hon icke redan då uppnått myndighetsåldern, blir myndig, den mannen tillagda förvaltning likväl utsträcker så långt, att, der hustrun har egendom, hvori mannen icke enligt lag njuter giftorätt, eller hvilken genom förord är förklarad för hustruns enskilda, eller som genom gåfva eller testamente är henne gifven med vilkor, att den henne enskildt tillhöra skall, hustrun icke eger att öfver den egendom och afkomsten deraf råda, der icke sådant är uttryckligen vare sig i förordet aftaladt eller af gifvaren eller testator föreskrifvet. Utskottet finner som sagdt detta innebära en oegentlighet. Anser man hustrun öfver hufvud kunna få råda öfver egendom, så synes det naturligaste vara, att hon utan särskildt aftal eller föreskrift om hennes befogenhet i ifrågavarande afseende får förvalta den egendom, som är henne enskildt tillhörig.

III. *Mannen må icke hafva makt att utan hustruns samtycke bortskifta, förpanta eller sälja boets fasta egendom å landet eller jord och hus i staden.*

En sådan föreskrift skulle, i Utskottets tanke, vara egnad att i många fall förekomma lättsinniga köpe-, förpantnings- eller bytesaftal om fast egendom, som samfäldt tillhörde båda makarne, och dymedelst åt boet och barnen rädda sådan egendom. Då derjemte makarne, åtminstone i allmänhet, hafva lika lott i fast egendom, hvori giftorätt eger rum, synes det ock vara af billighet och rättvisa mot hustrun påkalladt, det äfven hon får hafva sitt ord med vid sådana aftal om samfäld fast egendom, som här ofvan nämnts. I allmänhet lärer ej heller vid ingåendet af dylika aftal någon svårighet möta att inhemta hustruns samtycke och åtminstone torde en sådan svårighet ytterst sällan vara öofvervinnelig.

IV. *Hustrun bör ej vara skyldig att med sin enskilda egendom svara för gäld, som mannen under äktenskapet åsamkat boet, derest hon icke sig dertill uttryckligen förbundit.*

En dylik föreskrift återfinnes i Lagkomiténs förslag till Giftermålsbalk 10 kap. 3 §, likasom i motsvarande § af Lagberedningens förslag; och motiverar Lagkomitén förslaget sålunda:

»Att mannen, som under äktenskapet råder öfver boets samfäl-

lighet, kan, utan inskränkning, belasta den med gäld, har man ansett otvifvelaktigt. När han är oförhindrad att alldeles förstöra hela samfälligheten, så länge hans målsmanskap icke är honom frångaget, måste han ock kunna med samfälligheten betala den skuld, han gör under denna sin egenskap af boets representant. Om det bevises, att han dertill är oskicklig, och om han af sådant skäl ställes under annans förmynderskap, då först upphör hans rätt att råda öfver samfälligheten; men dessförinnan vore det för allmänna förtroendet af mycken våda, om en borgenärs betalningsrätt skulle bedömas efter den större eller mindre fördel, ett bo kunde hafva haft af den försträckning han till målsmannen gifvit.

»Man har derföre antagit, att den gäld, som af mannen under äktenskapet göres, skall betalas af samfäld egendom, utan att någon utredning må komma i fråga, huruvida boet deraf haft nytta eller icke. Men i samma mån mannens makt i allmänhet att råda öfver boet är inskränkt, måste äfven rättigheten att använda boets egendom till skulds betalning vara det. Hvad som enskildt tillhör hustrun, bör ej kunna, för de skulder mannen gjort, tagas i mät. Det synes innebära en icke fullkomlig öfverensstämmelse i lagen, att sedan 1 § i 11 kap. Giftermålsbalken ovilkorligen förbudit mannen att, utan hustruns formliga samtycke, sälja eller förpanta hennes jord, 3 § i samma kapitel likväl stadgar, att äfven denna jord skall häfta för en del af den gäld, mannen gjort. Han eger icke att *godvilligt* bortlåta sådan egendom, ehvad det sker till boets nytta eller icke; men han kan, genom åsamkande af skulder, bringa den under en *tvungen* försäljning.

Man har trott sig böra, med hvad förslaget till 9 kap. 3 § *) innehåller, på det sätt sammanbinda det stadgande, som i förevarande kapitel skulle införas, att man utstakat, det hustruns enskilda egendom, hvarken hel och hållen, eller till någon del, kunde för gäld tillgripas, der hon ej sjelf till ansvarighet sig bundit.»

V. *Derest under äktenskapet mannen i andra fall, än det i 11 kap. 5 § Giftermålsbalken omförmälda, till nytta ensamt för sig sjelf användt makarnes gemensamma egendom i boet, skall jemväl sådant vid delning eller arfskifte å hans lott räknas; börande motsvarande lagbestämelse gälla för hustru som under äktenskapet med dylik egendom guldit sin enskilda gäld eller eljest obehörigen beredt sig enskild fördel.*

*) Åberopade 3 § i 9 kap. af Lagkomiténs förslag lyder sålunda: »Mannen eger öfver boet råda. Ej må han dock för gäld låta inteckna hustruns enskilda fasta egendom eller henne den afhända, ej heller den bortförlåna, der hon ej, genom sin underskrift i vittnens närvaro, dertill samtycker eller inför Rätten sitt bifall gifver.»

Detta synes vara af all rättvisa påkalladt, på det att icke endera maken — i de flesta fall antagligen mannen — må kunna genom sina åtgärder på ett eller annat sätt förbättra sin ställning i boet. Några sätt, hvarigenom sådant kan ske, äro af Herr Smedberg anförda, och mångfaldiga andra skulle kunna uppgifvas. Någon synnerlig svårighet vid stadgandets tillämpning synes icke böra uppstå, då det naturligtvis blir dens sak, som på omförmälda grund yrkar afdrag å andra makans lott, att lagligen styrka det till stöd för yrkandet andragna förhållande. Det må nu visserligen vara sant, att sådan bevisning i många fall, särskildt efter lång tids förlopp, icke blifver lätt, stundom omöjlig att förebringa, men häraf synes icke kunna eller böra följa, att i de fall, der förhållandet erkännes eller tillräcklig bevisning derom är tillgänglig, den af rättvisa påkallade afräkningen vid bodelningen eller arfskiftet icke bör ega rum.

Utskottet är öfvertygadt, att, derest i förevarande del af vår lagstiftning bestämmelser i nu angifna syften infördes, åt den svenska gifta qvinnan vore i afseende å hennes egendomsförhållanden inrymd en sjelfständighet, befogenhet och trygghet, som på en gång vore större än den hon för närvarande eger, och ändock läte sig väl förena med *svensk sed, svensk rättsåskådning* och en i dylika fall särdeles önskvärd, att icke säga nödvändig *historisk* utveckling.

Enär emellertid de lagbestämmelser, hvilka för uppnående af ofvan angifna syften kunna finnas erforderliga, bäst torde utarbetas genom åtgärd från Kongl. Maj:ts sida, får Utskottet, med anledning af föreliggande motioner och på grund af det anförda, hemställa,

att Riksdagen må i skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbeta samt för Riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar och tillägg i den angående äkta makars inbördes egendomsförhållanden gällande lagstiftning, som Utskottet här ofvan förklarar sig för sin del anse böra tillvägabringas i syfte att bättre än i samma lagstiftning skett tillgodose gift qvinnas rätt och bästa.

Stockholm den 18 April 1884.

På Lag-Utskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Reservation:

af Herr *Hasselrot*, hvilken ansett, att Utskottet bort inskränka sig till att förorda den i utlåtandet under II upptagna ändring i nuvarande lagstiftning angående äkta makars inbördes egendomsförhållanden.

Herr Grefve *Strömfelt* har begärt få här antecknadt, att han icke deltagit i ärendets behandling inom Utskottet.
